

da je vreden našega zaupanja, da je res mož na pravem mestu. Živel!

Izmed nasvetov se je sprejel predlog, naj tov. zastopnik učiteljstva izproži akcijo na povijanje dnevnine ob uradnih konferencah. Končno smo se v slov. pivovarniški pivnici prav dobro imeli in s sklepom, da se 2. maja v Rim. toplicah v družbi celj. tovarišev snidemo, razšli. Majalis!

Učiteljsko društvo za svetolenartski okraj zboruje v četrtek, dne 13. maja t. l., ob 11. uri dop. pri Sv. Trojici.

Vzporod:
1. Zapisnik.
2. Dopisi.
3. Stiriidesetletnica državnega šolskega zakona.

4. „Naša bodočnost“ — tov. Železnik.
5. Volitev delegatov za „Zavezo“.
6. Predlogi.

K polnoštevilni udeležbi vabi
I. K o p i č, preds.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj je zborovalo dne 2. majnika v Rajhenburgu. Po običajnem pozdravu in prečitavanju zapisnika se preide k dnevnemu redu.

Dopisi:
Okrožnica „Zveze“ glede odgovora na napade v „Gospodarju“ in „Straži“.

V tej okrožnici se tudi naglašja, naj bi se poslali vsi dopisi slov. štaj. učit. društev potom „Zveze“ na „Lehrerbund“.

Pri sv. Barbari v Halozah se letos ustanovi učiteljski tečaj za košarstvo. Sprejelo bi se vsaj 20 učiteljev. Stroški bodo povrnjeni.

Dopis „Zaveze“, v katerem se pozivljajo vsa društva, naj precizirajo teze in stavijo konkretne predloge o ureditvi kmetijskega pouka v ljudskih šolah. Poročevalcem se izvolita tov. Mešiček in Jamšek.

Okrožnica „Zveze“ pozivlja vsa učit. društva, naj skrbijo po učit. zastopnikih v okraj. šol. svetu, da se bodo učiteljske službe razpisale tudi v „Učit. Tov.“

G. Umek, trgovec v Brežicah, je izročil tov. predsedniku 16 K 75 h za „Učiteljski konvikt“ kot izkupiček za zvezke.

Tov. Knapič in Jamšek sta v lepih besedah predavala o stiriidesetletnici državnega ljudskošolskega zakona.

Predlog, da bi se uvedla Lavtarjeva računica, se sprejme.

Naprosilo se bode g. prof. Lavtarja, da bi pri enem prihodnjih zborovanj predaval o metodi novo izišle računice.

Prihodnje zborovanje se deloči na 4. julija v Sevnici.

Trst.

Redni občni zbor „Učiteljskega društva za Trst in okolico“ se je vršil ob jako lepi udeležbi v nedeljo 25. aprila v šoli družbe sv. Cirila in Metoda na Acquedottu 22. Predsednik St. Ferluga je otvoril zborovanje s pozdravom na navzoče, posebno pa na nove članke. Zahvalil se je c. kr. okr. šol. nadzorniku Nekermannu, ki se danes prvič ni mogel udeležiti našega zborovanja in nam zato poslal pismo, v katerem nam želi mnogo uspehov, ter se kaznoval s 5 K za „Učit. konvikt“ v Ljubljani in 5 K za „Dijaško podporno društvo v Trstu“. Predsednik je pozdravil tudi navzočega tov. Korena, ki odhaja v pokoj. Tajnik Čok H. prečita tajniško poročilo, ki omenja vse, kar se je važnejšega v društvu sklenilo in storilo. Zahvalil se je „Tržaški posojilnici in hranilnici“, dr. Rybaču, dr. Slaviku, „Edinosti“, ki naše društvo gmotno in moralno podpirajo.

Blagajnik Pertot poroča o gmotnem stanju društva, ki je precej razveseljivo, saj smo imeli koncem leta 70 K denarja.

Knjižničar tov. Valentič starejši poroča o naših mladinskih knjižnicah. Imamo jih sedaj 10, t. j. vsaka okoliška šola ima vsaj ustanovljeno knjižnico. Naročuje in dela se dalje — tovariš knjižničar priporoča, da se knjižnice spominjamo ob vsaki priliki.

Tov. Vrščaj poroča o odborovem delu za otvoritev meščanskega kurza s slovenskim učnim jezikom v Trstu. Tov. Stubel in Čok o ustanovitvi in delovanju socialnega odseka, oziroma pomenu naročilnih pol. Vsa poročila se odobrijo in predsednik se posameznim poročevalcem zahvali.

Spremene in spopolnijo se nekatere točke v pravilih.

Izvolijo se v odbor: predsednik tov. Ferluga, odborniki pa J. Pertot, A. Valentič, Mira Engelmanova, Anica Scheimer, Kristina Grdol, H. Čok, I. Vrščaj in A. Stubelj. — Mahkota — pevovodja.

Izvolijo se tudi odseki: računski pregledovalci, razsodišče in delegatje za Mariborsko Zavezino zborovanje.

Ko sta še tov. Kleinmajer in predsednik Ferluga pozvala navzoče na vstrajno skupno delovanje smo se razšli v lep pomladanski dan, ki smo ga primerjali pomladanskemu letu svojega delovanja, o katerem smo govorili na svojem obnem zboru. D.

Istra.

Slovensko učiteljsko društvo v Istri ima svoj redni občni zbor 13. maja ob 10. uri predpoldne v Kopru.

Zborovališče in dnevni red se objavi na posebnih vabilih.

K polnoštevilni udeležbi vabi

o d b o r.

Srednješolski vestnik.

Nižja realka s srbsko-hrvaškim učnim jezikom se otvori prihodnje šolsko leto v Zadru, in sicer zaporedno vsako leto po en razred. Nasprotno pa se razširi na isti način laška realka v Zadru v višjo realko.

Razpisana je služba učitelja veronauka na mariborski gimnaziji. Prošnje do 5. julija t. l.

Skriptorjem na celovski študijski knjižnici je imenovan dr. Teodor pl. Strosil, dosedaj amannensis na dunajski vseučilišni knjižnici.

Beljaško gimnazijo bodo že letošnjo jesen izpremenili v osemletno realno gimnazijo brez grščine.

Osebnostna vest. Za definitivnega profesorja na praškem konservatoriju je imenovan bivši učitelj ljubljanske „Glasbene Matice“ Josip Prochaska.

Književnost in umetnost.

Mladini. Spisal A. Rapč. 1. zv. 28 sl. Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta je izdalo in založilo pod gorenjim naslovom knjižico, ki je tako čedno opremljena, da jo je res veselje v roke vzeti. Knjižico krasijo 8 izvirnih podob. Lično vezana velja 1 K, s pošto 1-16 K. Vsem staršem in šolam kliče: Naročite svoji mladini lični zvezek, ne bo Vam žal! — Tako „Belokranjec“.

Spisi Mišjakovega Julčka, I. zvezek. Vsebine: Sosedovi purki. — Dobri bratci. — V skobec ga ujemi! — Prepovedan sad. — Videl je angelca. — Lisica starega Boštjana. — Tomažek in Jerica. Z 11 slikami. — „Gosp. Julček piše prožno, gladko. Zanimivo. Jezik mu je domač, bogat, poln krepkih, jedrnatih izrazov. Vsi sestavki so pisani res poučno, vzgojno. Jedro vsakega spisa je zdravo in modro. Tako „Slovenski Učitelj“. O Rapetovem zvezku pa piše ta list: „Sestavki poučne in zabavne vsebine so zanimivi in jih bo mladina s pridom brala.“

V naravi. Izbrani naravoslovni spisi Frana Erjavca. Za mladino izbral dr. Gvidon Sajovic. V Ljubljani. 1909. Narodna založba. — Dr. Sajovic je opravil zaslužno delo, da je izbral v priročno knjigo najlepše Erjavčeve naravoslovne spise, ki so naravnost klasični. Uvod opisuje življenje in delovanje Erjavčeve, potem se pa vrste njegovi spisi: rak, mravlja, žaba, belouška, domača kura, konj in živali popotnice. — Mladini pa tudi odraslim knjigo najtopleje priporočamo.

Fran Milčinski: Igračke. Črtice in podlistki. — V Ljubljani. 1909. Založil L. Schwentner. — Cena broš. 2 K, eleg. vez. 3 K, po pošti 20 h več. — Milčinskega „Igračke“ — kako skromen naslov! — je ena tistih knjig, ki jo vsakdo rad vzame v roke in jo prečita od kraja do konca, kakor pravimo, v eni sapi. Saj pa res dobro delo človeku knjiga, ki je zajeta naravnost iz življenja ter slika z zdravim — mestoma debelim — humorjem njene žalostne in vesele strani. Posebno učitelstvu izmučenemu od dela in skrbi, se prileže tako čtivo, da ga vsaj za nekaj ur razvedri. Berite torej!

Častne nagrade „Glasbene Matice“ in „Kola“. Strokovnjska porota je prisodila častno nagrado po 100 K tema-le relativno najboljšima skladbama: 1. „Peter Svačič“, moški zbor z bariton samosplovom (geslo: „Za svobodo in čast“) in 2. „Luč“, mešan zbor z bariton samosplovom (geslo: „V spomin padlim žrtvam 20. 9. l. 1908.“ v Ljubljani). Autor prve skladbe je Fr. S. Vilhar v Zagrebu, autor druge pa tov. Alojzij Sachs v Ljubljani. Autorji skladb, ki niso dobile nagrad, jih dobe vrneno, ako naznani svoj naslov odboru.

Tolstoj in njegovo poslanstvo. Spisal Ernest Howard Crosby. Z dovoljenjem založnika iz angleščine preložil Ljudevit Furlani. — Založila Zvezna trgovina v Celju. Cena brošir. izvodu 70 h, po pošti 80 h.

Jana Lega mladinska knjižnica. Kakor smo že svoječasno poročali, je razpisal občinski svet ljubljanski dve častni nagradi za dva najboljša mladinska spisa Jana Lega mladinsko knjižnico, ki naj bi izhajala kot časten spomin velikemu prijatelju slovenske mladine in pospeševalju vzajemnosti med Slovenci in Čehi.

Prvi zvezek s povestjo Andreja Rapeta „Dane“, ki ji je bila prisojena prva častna nagrada, je izšel v založbi Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev. Cena lično vezani, ilustrirani knjižici je 1 K, po pošti 16 h več in se naroča v Učiteljski tiskarni v Ljubljani.

Kaj lepo in primerno darilo bo ta knjižica pridnim birmancem, pa tudi vsi krajni šolski sveti naj bi jo kupili več izvodov in z njimi razveselili pridne učence, ki bi jih tako priznanje gotovo zbuhalo k še večji pridnosti. Takisto naj bi segli po tej knjižici vsi slovenski starši in prijatelji mladine ter jo dali svojim ljubljencem, saj bi tako pripomogli k nadaljnjemu izdajanju Jan Legove mladinske knjižnice, ki bodi trajan spomin našega velikega

prijatelja, ki naj bogati našo mladinsko slovestvo, zabava, poučuje in vzgaja našo mladino.

Če se razpeča ta zvezek v zadostnem številu, razpiše Zaveza avstr. jugosl. učit. društev vnovič nagrado, za to knjižnico.

V isti založbi izide v kratkem kot drugi zvezek Jan Legove mladinske knjižnice J. Slapšakovi „Turki pod sv. Tilnom“, povest, ki je bila odlikovana z drugo častno nagrado. Cena tej bo ista.

Ko objavljamo to notico v našem listu, prosimo vljudno slavna uredništva slovenskega časopisja, naj bi jo blagovolila ponatisniti ter tako tudi priložiti nadaljnjemu obstoju Jan Lega mladinske knjižnici.

Kulturno delo.

Novi ljud. knjižnica v Boljuncu. V nedeljo, dne 9. maja odpre akademično ferij. društvo „Istra“ svojo tretjo ljudsko knjižnico v Boljuncu. Otvoritev se bo vršila z ljudsko zabavo. Ta se začne ob 4. uri popoldne na boljunskem polju pri g. Buretiču. Na zabavi se bo pevalo, tamburalo in predstavljalo. — Potem bo domača zabava in ples. Nadejamo se, da narod iz bližnjih krajev prihiti v čim večjem številu na to zabavo. V slučaju neugodnega vremena se zabava odloži na bodočo nedeljo.

Pri dopolnilnih volitvah v odbor „Slovenske Matice“ je bilo oddanih 63 glasovnic. Izvoljeni so za dobo 4 let sledeči: dr. Bežjak Janko (63 glasov), ing. chem. Turk Jak. (63), Milčinski Fran (62), dr. Murko M. (61), Svetec Luka (61), dr. Lončar Drag. (60), Gangl E. (58), Govekar Fr. (53), Trstenjak A. (53), Finžgar Fr. (52); za dobo dveh let je izvoljen g. P. vitez Grasselli.

Odposlanstvo „Hrvatske Matice“ je izročilo „Slov. Matici“ oficiale dopis svojega odbora, da izda „Hrvatska Matica“ v svojih rednih izdajah za leto 1909 književno studio prof. dr. Branka Drekslerja o Gaj-Vrazovi ilirski dobi v toliki nakladi, da bodo mogli knjigo dobiti tudi člani „Slov. Matice“.

Novo podružnica Ciril-Methodove družbe se je ustanovila 25. aprila v Škofljici za kraje Škofljico, Ig. Laverco in Rudnik.

Zemljevid slovenskih dežel se bo letos tiskal; naklada 6000 izvodov. Cena za Matičarje mu bode 5 K, za nedruštvenike 6 K.

Politiški pregled.

*** Za vojno mornarico.** Budimpešta, 30. aprila. V informiranih krogih zatrjujejo, da ima vlada namen v delegacijah zahtevati 400 milijonov kron za zgradbo velikih oklopnih (dreadnought) za vojno mornarico. Z ozirom na stroške ene take vojne ladje se lahko sklepa, da ima vojna uprava namen zgraditi 7 takih oklopnih in ne samo 4, kakor se je prvotno zatrjevalo. Grozno, kaj delajo z denarjem!

*** Princ Lichtenstein o južnih Slovanih.** Deželni maršal nižavstroski princ Lichtenstein je imel te dni na shodu govor, ki se je nanašal na Južne Slovence. Rekel je: Mi podpiramo prizadevanja srbsko-hrvaškega naroda, akoprav znamo, kam so naperjena njihova stremeljenja. Mi hočemo osvojiti za sebe te mlade narode. Znamo, da so tej grupaciji protivni madjarski šovinisti, a s časom preide tudi to in Madjari se bodo morali podati razlogom. Mi teh zaprek ne podcenjujemo, ali duh modernosti in novih kulturnih zahtev bo odstranil preje ali kasneje tudi te ovire.

*** Zahvala bosanskih mohamedancev cesarju.** Bosanski mohamedanci so poslali cesarju Francu Jožefu zahvalno adresno, ker je potrdil versko in šolsko avtonomijo, ki jo je izdelala bosanska deželna vlada v sporazumu z zastopniki muslimanskega naroda.

*** V ožji volitvi v Pragi** je bil izvoljen mladočeški kandidat dr. Henrik Metelka, ki bo kot temeljit strokovnjak v šolskih vprašanjih in najboljši poznavatelj šolskih razmer v pomembnih krajih češke manjšine kar najboljše zastopal.

*** Direktni davek na Ogrskem in Hrvaškem.** Za prvo četrt tek. leta je bilo proračunjenih 60,205.500 K, uplačanih je bilo pa 57,449.780 K, torej 2,755.720 manj, nego je bilo proračunjeno.

*** Člani srbske skupščine za sokolsko idejo.** Sedemnajst vsem strankam pripadajočih članov srbske skupščine je naslovilo na vlado prošnjo, naj bi posvetila svojo pažnjo snovanju društev, ki se jih je dosedaj v Srbiji vse premalo gojilo. Poslanci navajajo kakor zgled sokolska društva v Čehih, Hrvatih in Slovencih, pozivljajo vlado, naj spusti vprašanje svojo pozornost ter stavi skupščini v jesenskem zasedanju primerne predloge. Skupščina gotovo rada dovoli vladi primerna sredstva.

*** Vseslovanski kongres v Petrogradu.** V zadnji seji se je sklenilo, osnovati osredno zvezo vseh slovanskih društev, slovanske založniške knjigotlačnice, vseslovansko banko, dalje da se prirede potujoče slovanske razstave, da se vrše potovanja v slovanske dežele in da se dvigne slovanska turiztika.

*** Novi sultan** je izjavil, da dozdaj ni bil prost, da bo pa odsej vladal po šeriatskih zakonih in po ustavi ter zvesto služil narodu. Povsod vlada veselje nad spremeno na prestolu.

Vestnik.

V resnici posnemanja vredno. Dan svojega obnega zbora dne 25. aprila je dobilo „Učit. društvo za Trst in okolico“ sledeče pismo:

Slavno društvo!

Ker se ne morem osebno udeležiti glavnega zborovanja Učit. društva, pozdravljam tem potom drago mi učiteljsvo najprisernejše, želeč zborovanju najboljših uspehov.

Ker pa nisem navzoč, naložim si kazeno 10 K, in sicer 5 K za Učit. konvikt v Ljubljani in 5 K za Dijaško podporno društvo v Trstu. Ta znesek priložim tukaj s prošnjo, naj se ga odpošlje na določeni mesti in priporočam ta način odkupa vsakemu članu, ki ni pri zborovanju, da namreč žrtvuje mal primerni znesek v korist Učit. konvikta.

J. Nekermann.

Učiteljski dobrotniki: Tov. A. Korbar je nabral pri prijateljih v Preserju 12 K in tov. Janke Škerbinec iz Višnje gore je daroval 5 K namesto cvetlic na krsto prijateljice in odkritosrčne kolegije gđ. Roze Junis iz Toplice pri Zagorju.

Kranjski deželni odbor je kupil od „Društva za zgradbo učiteljskega konvikta“ 10 iztisov E. Adamičeve spevoigre „Slava cesarju Francu Jožefu I. Te spevoigre ima društvo še več iztisov v zalogi. Sl. šolska vodstva prosimo, da sežejo po njej.

Rapč in Mišjakov Julček se pridno razpošiljata in šolska vodstva jih tudi pridno plačujejo. Vrnilo se je prav malo knjig. Vsa čast! — Glede ilustracij, moramo omeniti, da nismo nikdar nameravali opremiti knjige z umetnimi slikami, ker bi potem šel ves dobiček slikarjem, konvikt bi pa ostal praznih rok. Za uzorec smo si vzeli ilustracije Kristof Šmidovih in Hofmanovih pripevke. O naših ilustracijah piše ljubljanski Zvon: „... ne dvomimo, da bodo vršile svoj namen ter budile domišljijo mladih glav.“ In to je res.

Iz Trbovelj nam pišejo: „Honor est praemium virtutis!“ — Nehote smo se spominjali navedenega izreka, ko smo radostnim srecem prisostvovali odlikovanju toli prikljubnega župana g. G. Voduska v Trbovli. Dasi trdi stari izrek: „Vita nostra brevis est, breve finietur“, je vendar zadostovalo skoro poteklo četrtsotletje, da si je imenovan pridobil za trboveljsko občino kot učitelj in župan toliko neprezirljivih zaslug, da ga je lani na cesarjev jubilejski dan zadela cesarska zahvala. Na priporočilo gospoda okrajnega glavarja barona Mullerja mu je poslal svetli cesar z Dunaja zlati križec s krono, ki mu ga je ces. kralj. namestn. svetovalec dne 25. aprila pripel na prsi. Vsa slavnost je bila tako odkritosrčna in ljubko gniljiva, osobito nagovor deklice, da so se vsem porosile oči. — Mnogo si je prizadel podžupan g. Kramar, da je priredil ljubljencu Vodusku tako presrečno ovacijo na čelu obč. odbora; mnogo so si prizadeli tudi učitelji Plaušak in tovariši s priukom petja in deklamacij, da, celo g. Dolničar ni štedil stroškov, da je 80 oseb broječ banket dnevu primerno najbriljantneje postregel. — Želimo z gospodom namestn. svetovalcem, naj bi odlikovanece še mnoga leta načeloval največji slovenski občini v blagor in v prid občinstvu, kakor tudi cele mile domovine. Udeležba je bila vsestranska, značaj slavlja naroden. Ad multos annos!

Učiteljsvo ljubljanske okolice naj se zbere vsak prvi četrtek v mesecu v „Narodnem domu“ v Ljubljani ob 10. uri dopoldne!

Odlikovanje. Nadučitelj pri Sv. Rupertu A. Lunaček je dobil naslov ravnatelja.

„Slovenec“ piše: O petju govoriti se mi ne zdi posebno potrebno. Nobeno izobraževalno društvo menda ne eksistira na Slovenskem, ki bi ne gojilo petja. Le škoda, da se povsod sliši tožba zaradi pomanjkanja izsolanih pevovodij. Tisti stan, ki bi imel največ prilike, poleg tega pa ima tudi socialno dolžnost — to je učiteljski stan, se v svoji pretežni večini še danes odteguje tej svoji nalogi. Škoda, da na mesto učiteljstva še ni mogel povsod stopiti primerno plačan organist. —

„Slovanska zveza“ — „Slovenec“ piše: Število članov naše zveze „Tovariš“ ni prav navedel. Zaničljivo piše, da ima „Slovanska zveza“ na Kranjskem, Štajerskem in Goriškem 160 „ljudi“. Resnica pa je, da ima zveza 160 članov-učiteljev samo na Kranjskem, ne vstevši one na Štajerskem in Primorskem. In med temi 160terimi je marikdo, ki duševno daleko odtehta liberalne ljudi pri Jelenčevi zvezi. Toliko v pojasnilo! Mi: „Hvala!“

Zveza nižavstroskih učiteljev protestira v pos. bnm oklicu proti podržavljenju šole. Gospodje se boje za nemško ljudsko in meščansko šolstvo, ki bi baje s poddržavljenjem nič ne pridobilo.

Umrl je pri Sv. Juriju ob Ščavnici učitelj in posestnik Franc K o c m u t. R. i. p.!

Izpit za učno usposobljenost za ljudske in meščanske šole so se dovršili v Ljubljani. Usposobljeni so bili: A. za meščanske šole z nemškim učnim jezikom Izid. Dolinski, c. kr. okr. šol. nadzornik v Gurahumori (Bukovina), Franc Stessl, def. učitelj pri Sv. Florijanu na Štajerskem, Jož. Strake, def. učitelj v Schlagu na Češkem, J. Thumser, def. učitelj v Drahoceh na Češkem, J. Cinek, def. učitelj v Rokitnicah na Češkem. Dopolnilne izpite